

به نام خدا مثور اخلاق بژوسش

بایری از خدادند مجان واحقادراین که حالم محضرخداست و بمواره ناخر براهال انسان در منحود پایی داشت مقام بنند دانش و پژویش و نظر را ایست ماکیاه دانشگاه در امثلای فرکنگ و تعدن بشری، با دانشمیان و احسنا، بهایت علی واحد بای و انتخاه آزاد اسلای مشوری کردیم اصول زیردا در انجام خالیت بای پژویش د نظر قراد واده و از آن تخلی کمنیم:

۱- اس روانت: القرام بروانت جولی اذهر کوز دفار غیر حرفه ای واعلام موض نسبت به کمانی که جوزه علم و پژویش دار نظیرهای غیر علی می آلایند.
۲- اس دهایت دانسات وابانت: تمید به این از هر کوز جانب داری غیر علی و صافحت از اموال، تجمنرات و بنام ده اشیار.
۲- اس ترویج: تمید به دواج دانش و اشاه نیاج تحقیقات و انتقال آن به به کادان علی و دانشجهای به غیراز موادی که من قانونی دارد.
۲- اس اسرام: تمید به دواج دانش و اشاه نیاج تحقیقات و انتقال آن به به کادان علی و دانشجهای به خیراز مواد وی که من قانونی دارد.
۲- اس رام استرام: تمید به دهایت کال حقوق بژود به کان و بروید کان (انسان، حیوان و نبات) و ما برصاحان می تصدر عرب از افران مازیان و دوری از هر کوز برای میتون تحقیق .
۲- اس داد داری: تمید میانت از اسرار و اطلاعات میراز افران مازیان و دوری از هر کوز به این مازی حقیقت .
۲- اسل حقیقت جوانی: تمید میانت از میران به تمین و دفاداری به آن و دوری از هر کوز به این مازی حقیقت .
۲- اسل ماکیت مازی و معنوی: تمید به دوایت معالی می و دنظر داشتن به پیشرود توسد کشور و کلیه به کادان پژویش .

دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

دانشکده روانشناسی و علوم اجتماعی،گروه مردم شناسی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A)

گرایش: مردم شناسی

عنوان:

بررسی مردم شناختی تاثیر ماهواره برفرهنگ پوشش و رفتار زنان استان ایلام

(مورد مطالعه منطقه چرداول)

استاد راهنما:

دكتر محمد حسين فرجاد

استاد مشاور:

دكتر مصطفى اكبريان

پژوهشگر:

مليحه رستم زاد

تابستان ۱۳۹۱

... تعدیم به پدر نزر کوار و مادر مهربانم تعدیم به په

آن دو فرشه ای که از خواسه بایشان کد ثنتند، سختی بارا به جان خریدند و خود را سپر بلای منگلات

و ناملایات کر دند تامن به حانگاهی که اکنون در آن ایستاده ام برسم

کی کدرای داباعثن می تاید مرکز راه دانها نیموده است

منت خدای را عزوجل که طاعش موجب قرب است و به نگر اندرش مزید نعمت هر نفسش که برآید مدحیات است و تون فرورود مفرح ذات نگاز ایز و مهربان را سپاسکزارم فرصت آموختن الفنای علم وانسانیت را برای ما فرایم نمود که در سایه لطف آن نگاز بزر کواروصاحبان حش این موجت کرانقد رنصیب ماشد.
این دستوشته برگه سبری است به میشش و ناچنر که به دیده منت تقدیم به جناب آقای د کشر فرجاد و جناب آقای د کشر فرجاد و جناب آقای د کتر اکبریان که بانخاه و کلام د لوزانه و متهدانه شان راه و رسم انسانیت و علم را به ما آموخت که ایشان در شار اسانیدی است که مرابه مئولیت خطیر علمی و راه د ثواری که در پیش رود اشتم واقف و آشانمود. اسد در شار اسانیدی است که مرابه مئولیت خطیر علمی و راه د ثواری که در پیش رود اشتم واقف و آشانمود. اسد است که بتوان قدر دانی و سپاسکزاری تامی اسانید خود را از الفنای کودکانی تا بی نهایت علمی خود باشد و آن ایز د نگاز مدد کار و را به نای یان دانش آموخه نوپا در این راه بزرگ باشد.

تعهد نامه اصالت یایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب ملیحه رستم زاد دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۹۰۲۳۱۷۷۰۰ در رشته تاریخ – تاریخ ایران دوره اسلامی در تاریخ ۱۹۱/۲۸۸ از پایان نامه خود تحت عنوان " بررسی مردم شناختی تاثیر ماهواره برفرهنگ پوشش و رفتار زنان استان ایلام (مورد مطالعه منطقه چرداول) " با کسب نمره ۱۸ و درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم: ۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه ، کتاب ، مقاله و ...) استفاده نموده ام ، مطابق رویه های موجود ، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام. ۲-این پایان نامه قبلا برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح ، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است .

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل ، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب ، ثبت اختراع و ... از این پایان نامه داشته باشم ، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

٤- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود ، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نامخانوادگی/ز ملیحه رستم زاد تاریخ کرامضاء گ

سمه تعالى

در تاریخ :۹۱/٦/۲۸

دانشجوی کارشناسی ارشد خانم ملیحه رستم زاد از پایان نامه خود دفاع نموده و با نمره ۱۸ به حروف هجده و با درجه عالی مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

فهرست مطالب

عنوان

چکیده

فصل اول كليات

۲	١-١-مقلمه
٣	٢-١- بيان مسئله
٤	۱ – ۳ – هدفهای تحقیق
٥	۱- ٤-اهميت و ضرورت پژوهش
٥	١-٥-سوالات پژوهش
٦	١-٣-تعريف مفاهيم
٦	١ – ٦ – ١ – اشاعه
٦	۱-۲-۲-الگوهای فرهنگی
٦	١-٦-٣ تأخر فرهنگى
٧	١-٦-٤-ماهواره
٧	١–٦–٥–سنت
٧	١-٦-٦-واژه فرهنگ

۱-۱-۱-۱ تعریف فرهنگ از نظر تایلر
۱-۳-۳-۲ تعریف فرهنگ از نظر وایت
١-٧-روش پژوهش٨
۱–۸-قلمرو جغرافیایی پژوهش
فصل دوم مطالعات نظرى
۱–۲– چارچوب نظری۲۲
١-٢-١-اشاعه گرايي
۱-۲-۱-۱شکل گیری مکتب اشاعه گرایی
۱-۲-۱-۲-آغاز اشاعه گرایی
۱-۲-۱-۳ تعریف فرهنگ از دیدگاه اشاعه گرایی
۱-۲-۱-۶-جریان های مختلف مکتب اشاعه گرایی
١-٢-١-٤-١-مكتب اشاعه آلمان
۱-۲-۱-٤-۲-مکتب اشاعه گرایی انگلیس
۱-۲-۱-۶-۳-اندیشمندان حوزه اشاعه گرایی انگلیس۲۷
۱-۲-۱-۶ع مکتب اشاعه گرایی آمریکا
۲-۲-۱-3-0-اندیشمندان مکتب اشاعه گرایی آمربکا

۲۸	۲-۲-۱-۵-۵-۱-فرانتس بوآس
79	۲-۲-۱-۱-۵-۲-نظریه تاریخی بوآس
٣٠	۲-۲-۱-۱-۵-۳-چگونگی تغییرات فرهنگی در نظر بوآس
٣٠	٢-٢-١-٥-انواع اشاعه
٣١	۲-۲-۲ کارکرد گرایی
٣١	۲-۲-۲ افونکسیونالیزم(کارکردگرایی)
٣٤	۲-۲-۲-۲خصوصیات و ویژگی های اصلی کارکرد گرایی
٣٦	۲-۲-۲-۳-ساخت
٣٨	۲-۲-۲ یکپارچگی
٣٨	۲–۲–۲ مادل
٣٩	۲-۲-۲ ارزش ها
٤١	۲-۲-۲-۷-دیدگاه دورکیم
27	۲-۲-۲-۸انواع کارکرد
٤٢	الف)نتايج مناسب
73	ب)نتایج نامناسب
٤٢	ج)نتایج آشکار

٤٢	د)نتایج پنهان
٤٣	٢-٢- مطالعات نظرى
٤٣	۲-۲-۱-رسانه چیست؟
٤٤	٢-٢-٢-روزنامه ها
٤٤	۲–۲–۳–جلات
٤٥	٢-٢-٤-راديو
٤٦	7-7-0-سينما
٤٦	٢-٢-٦-تلويزيون
٤٧	۲-۲-۷ ماهواره چيست؟
٤٩	۲-۲-۸-اینترنت
٥٠	۲–۲–۹ تاریخچه
٥٢	۲-۲-۹-۱-تاریخچه رسانه های عمومی
٥٢	۲-۲-۹-۲-تاربخچه ماهواره
٥٣	۲-۲-۱۰-وضعیت ماهواره واستفاده از آن در آسیا و کشورهای جهان سوم
٥٥	۲-۲-۱۱-چشم انداز فناوری ماهواره ای
٥٦	۲–۲–۱۲–کشورها سال نخستین پرتاب ماهواره ها

٥٧	۲-۲-۱۳-نیم نگاهی به آمار ماهواره ها از ابتدا تا کنون
oV	۲-۲-۱۶ گروه بندی ماهواره ها
٥٩	۲-۲-۱۵-تاریخچه ارتباط ماهواره در ایران
در جهان	۲-۲-۱۹-استفاده از وسایل الکترونیکی به ویژه ماهواره
٦٢	۲-۲-۱۷-پوشاک مردم ایلام
٦٣	۲-۲-۱۷-۱-پوشاک زنان و دختران
79	۲–۱۸-پیشینه پژوهش
	فصل سوم روش شناسى تحقيق
V1	٣-١- روش تحقيق
V1	٣-٢-جامعه مورد بررسي
VY	۳-۳-ابزار جمع آوری اطلاعات
	فصل چهارم بافته های تحقیق
ν٤	۱–٤– يافته هاى توصيفى
Vô	۱–٤–۱ -خاط ه ها
	J
	۲-۱-۲-مصاحبه ها
٧٦	

VV	۱-۶-۲-۲-مصاحبه با فرشید اشرفی ۳۰ ساله فوق لیسانس روانشناسی
VA	۱-۶-۲-۳-مصاحبه با اَقای باقلانی ۳۵ساله مدرس دانشگاه ارشد شیمی
V9	۱-۶-۲-۶-مصاحبه با سارا طمری ۲۰ ساله (فروشنده پوشاک)
V9	١-٤-٢-٥-مصاحبه با هما زيبايي ٢٧ ساله ليسانس
۸٠	۱-۶-۲-۲-مصاحبه با طیبه جمالوندی ۲۶ ساله دانشجو
۸٠	۱-۲-۲-۷-مصاحبه با باقر عدالتی ۲٦ ساله كاردان حسابداری
۸١	۱-۶-۲-۸-مصاحبه با یونس علی روش ۲۷ ساله
۸١	۱-۶-۲-۹ صصاحبه با آقای نظری ۳۸ ساله راننده
ΛΥ	۱-۲-۲-۱-مصاحبه با محبوبه على مدد ۲۲ ساله دانشجو
۸۳	۱-۲-۲-۱ مصاحبه با رقیه عسگری ٤٠ ساله خانه دار
۸۳	۱-۲-۲-۲ مصاحبه با ولی صوفی نیا ٤٣ ساله کاردان
Λ٤	۱-۲-۲-۱۳-مصاحبه با خانم رمضانی ۲۹ ساله
Λ٤	۱-۲-۲-۱ مصاحبه با على رستم نيا ٥٥ ساله بازنشسته
۸٥	۱-۲-۲-۱ -مصاحبه با خانم نازار ٤٢ ساله آرايشگر
۸٦	۱-۲-۲-۱ مصاحبه با آقای اسد ربیعی ۳۵ ساله لیسانس
۸٦	۱-۶-۲-۱۷-مصاحبه با شیرزاد قاسمی ۳۵ ساله

۸٧	۱-۲-۲-۱۸-مصاحبه با سارا ماهیگیر ۱۹ ساله
۸٧	۱-۶-۲-۱۹-مصاحبه با قباد گراوند ۳۳ ساله دبیر
۸۸	۱-۶-۲-۲۰-مصاحبه با خانم علی کرمی ۳۲ ساله مدیر دبیرستان
۸۹	۱-۲-۲-۲- مصاحبه با خانم احمدی ۵۰ ساله خیاط
	فصل پنجم نتیجه گیری و تحلیل یافته ها
۹١	١-٥- نتيجه گيرى
۹۱	١-٥-١-تحليل يافته ها
	١-٥-١- نتيجه ي كلي
٩٤	منابع و مأخذ
	پيوستها وضمائم
	سوالات مصاحبه
	عکس های تحقیق
	چکیده انگلیسی

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی «مردم شناسی تآثیر ماهواره بر فرهنگ پوشش و تغییر رفتار زنان ایلام (منطقه چرداول)» با روش توصیفی و جامعه آماری زنان منطقه چرداول انجام شده است. به کمک ابزار مصاحبه محقق ،یافته های تحقیق بدین شرح بیان می گردد:

ماهواره با برنامه های متنوع خود باعث اشاعه فرهنگی بیگانه در منطقه چرداول شده است، و بیشترین تاثیر را بر پوشش مردم منطقه داشته است بخصوص در بین زنان و دختران منطقه چرداول این تاثیر به وضوح دیده می شود. مردم بخش چرداول در منطقه محرومی زندگی می کنند، و امکاناتی برای گذران اوقات فراغت وجود ندارد . مردم منطقه برای گذراندن اوقات فراغت خود از تلویزیون، کامپیوتر ، DVD، CD و ماهواره استفاده می کنند.در بین این رسانه ها استفاده از ماهواره به دلیل برنامه های متنوع و جذاب در چند سال اخیر در منطقه افزایش چشم گیری داشته است. در شهرها و روستاهای چرداول کمتر خانه ای مشاهده می شود که ماهواره نداشته باشد. جوانان منطقه با لباس هایی که از برنامه های ماهواره می بینند و تهیه میکنند در تمام مناطق به چشم می خورند. دختران با مانتو ها و مدل موهای جدید و آرایش های مد روز در همه جای چرداول چه در روستا ها و چه در شهرها دیده می شوند. پسران با موهای سیخ و مدل های جدید بسیار دیده می شود .

كليد واژه ها: رسانه، ماهواره،زنان، ايلام، چرداول

فصل اول:

كليات طرح تحقيق

۱-۱مقدمه

مردم شناسی، معنی اصطلاح اتنولوژی است و از سال ۱۷۸۷ «شوان^۱» سویسی آن را به کار برده است. این رشته، اکنون برای مطالعه جوامع ابتدایی و انسان فسیل در کنار انسان شناسی جسمانی به کار می رود. مردم شناسی زندگی اجتماعی و حیات فکری و فرهنگ انسان را با توجه به سیر تاریخی و مناسبات طبیعی و اجتماعی بررسی می کند و ویژگی های جسمانی و زندگی فکری و فرهنگی انسان های نخستین و جوامع ابتدایی را می کاود. (فربد، ۱۳۸۶: ۱۲۸)

رسانه،برای شناخت و معرفت بیشتر درباره یک موضوع بهترین و اولین مرحله تعریف جامع و مانعی از موضوع است از این رو در مقوله رسانه ها ابتدا به تعریف(رسانه) یا(رسانه های عمومی) می پردازیم؛ تا حیطه آن ها را به طور کامل مشخص نماییم. رسانه های جمعی یا عمومی و به تعبیر دیگر وسایل ارتباط جمعی اصطلاح فارسی شده واژه لاتین«Media» است که جمع آن«Media» می باشد و منظور از آن دسته ای از وسایل هستند که مورد توجه تعداد کثیری می باشند و از تمدن های جدید بوجود آمده اند.(ساروخانی:۳)

ماهواره ، در عصری که ما در آن زندگی میکنیم، ماهواره وتکنولوژی وابسته به آن آنچنان درتاروپود جوامع بشری نفوذکرده وبه پیش میتازدکه نقش تعیین کننده آن درسیرتحولات تمدن بشری، قابل توجهاست. امروزه شبکه های ماهواره ای فراوانی بوجود آمده اند؛ از شبکه های علمی و

¹- Chavanne

تحقیقاتی و ورزشی گرفته تا شبکه های مبتذل رقص و پایکوبی در آن یافت می شود و شبکه های فارسی زبان نیز به خیل وسیع آن ها پیوسته اند این پایگاه ها که اکثراً متعلق به گروه های ایرانی خارج از کشور و ضد انقلابی هستند برای جذب مخاطب بیشتر از انواع و اقسام حربه ها استفاده می کنند. پژوهشگر در این تحقیق سعی داشته است که ، به بررسی رابطه استفاده زنان منطقه چرداول ایلام از برنامه های ماهواره و تغییر در رفتار اجتماعی آنها پرداخته و به ویژه گرایش آنها را به مدهای ارائه شده از برنامه های ماهواره مورد بررسی قرار دهد این پژوهش به بررسی این مسئله پرداخته که ورود فنآوری ارتباطی و اطلاعاتی بخصوص ماهواره به منطقهی مورد مطالعه (چرداول) چه تأثیری بر فرهنگ پوشش و رفتار زنان گذاشته است.به این معنا که ورود فنآوری ارتباطی چگونه بر الگوهای رفتاری و فرهنگ پوشش، شیوه ی گذران اوقات فراغت و مصرف کالاهای فرهنگی تأثیر گذاشته است. است (همان :۱۲۳)

۱–۲بیان مسئله:

امروزه یکی از مهم ترین زیربناهای ساختار ارتباطی و اطلاعاتی در دنیا بر عهده رسانه هاست. در دنیای کنونی به دلیل پیچیدگی های اجتماعی و اهمیت نقش رسانه ها، کاربرد این وسایل در زمینه های فرهنگی، اقتصادی و سیاسی بیش از پیش شده است. روابط موجود میان دولتها ملت ها در هیچ مقطعی از تاریخ به اندازه دوران معاصر، نبود ه است، چنانکه می توان گفت یکی از مهم ترین عوامل در سیاسی شدن جوامع، گسترش وسایل ارتباط جمعی و رسانه هاست. ماهواره بعنوان یک رسانه پرمخاطب می تواند تغییرات و حرکات فرهنگی بسیاری را در جامعه باعث می شود، از طرفی باید دانست بسیاری از تغییرات برای جامعه سودمند نیست و می تواند تأثیرات مخربی را به بار آورد . این وسیله می تواند القا کننده هنجارهای فرهنگی باشد و نقش آن بعنوان رسانه تصویری نسبت به سایر رسانه ها برجسته تر و در مقایسه با سایر رسانه ها از مطلوبیت بیشتری برخوردار است. تکنولوژی جدید و تسهیلاتی که در روابط جمعی به وجود آمده است حرکت و تغییر پدیده های فرهنگی در جدید و تسهیلاتی که در روابط جمعی به وجود آمده است حرکت و تغییر پدیده های فرهنگی در

بین مردم را تسریع نموده است. در ممالک در حال توسعه و بخصوص درمناطق محروم و روستاهای آن این تغییرات سریع تر به چشم می خورد زیرا علاوه بر عوامل تکنولوژی و اقتصادی عواملی چون تقلید، عار داشتن از فرهنگ خود و تظاهر به فرهنگ جوامعی که از نظر تکنیکی ، اقتصادی و سیاسی قوی ترند به سرعت این تغییرات افزوده است . از آنجا که هر عنصر جدید و مجموعه های نو در فرهنگ ظاهر شود محتوا و ساخت آن را تغییر می دهد و تکنو لوژی به هر کجا پا می گذارد دانشها و مهارتهای ویژه خود را به آن سو روانه می کند و ارزشهایی می آفریند که اغلب در تقابل با ارزشها و آداب و رسوم و شیوه های زندگی است. مسئلهی مهم این پژوهش این است که ورود فنآوری ارتباطی و اطلاعاتی بخصوص ماهواره به منطقهی مورد مطالعه (منطقه چرداول) چه تأثیری بر فرهنگ پوشش و رفتار زنان گذاشته است. به این معنا که ورود فنآوری ارتباطی چگونه بر الگوهای رفتاری و فرهنگ پوشش، شیوه ی مصرف کالاهای فرهنگی تأثیر گذاشته است.

۱-۳-هدفهای تحقیق:

هدف کلی :هدف اصلی پژوهشگر بررسی مردم شناختی تأثیر ماهواره بر فرهنگ پوشش و رفتار زناناستان ایلام (منطقه مورد مطالعه منطقه چرداول)

اهداف جزئی: از این رو، هدف تحقیق این است که ماهواره چگونه و تا چه حد بر الگوهای رفتاری و پوشش تأثیر داشته است؛ این که ماهواره چگونه و تا چه حد بر شیوهی رفتار زنان تأثیر گذاشته است. این که ماهواره چگونه و تا چه اندازه بر شیوهی مصرف کالاهای فرهنگی تأثیر گذاشته است و آن را به صورت مدرن درآورده است.

۱–۱۴همیت وضرورت پژوهش:

تاریخ زندگی بشر با تغییر عجین بوده است .این تغییرات در عرصه های مختلف فرهنگی اجتماعی سیاسی سرنوشت متفاوتی را نسبت به گذشته برای او رقم زده است .روند این تغییرات در برهه های زمانی مختلف آنقدر سریع بوده است که به قبض و بسط چشمگیر سطوح مختلف زندگی افراد انجامیده است .در دورانی انقلاب صنعتی، در دوران دیگر انقلاب اطلاعاتی و در عصر حاضر جهانی شدن شهرنشینی فزاینده، توسعه فن آوری ارتباطات گسترش رسانه های پرمخاطب به

ویژه در فضای مجازی، پیشرفت دانش در حوزه های مختلف علوم طبیعی و انسانی، تنوعات افزون کالاها و خدمات در کنار گوناگونی روش های عرضه از جمله تحولاتی است که ساختارهای اجتماعی و فرهنگی را دستخوش تغییرات جدی ساخته است.از این رو بررسی موضوع پژوهش اهمیت پیدا کرده و ضروری مینماید.اهمیت این موضوع بدان جهت است که علل گرایش تغییرات در فرهنگ پوشش و رفتار زنان و گرایش به مدهای ارائه شده و کنار گذاشتن فرهنگ اصیل و سنتی این منطقه را بررسی نماییم .چراکه زنان نقش اساسی در جامعه و فرهنگ ما دارند که با ایفای نقش مثبت در جامعه رشد و شکوفایی فرهنگ جامعه را سبب می شوند . از این رو توجه به این مسئله فرهنگی و شناخت عوامل و تاثیرات آن در این پژوهش دارای اهمیت است

۱-۵سوالات تحقیق:

۱- تا چه حد استفاده از ماهواره در انتقال فرهنگ مؤثر بوده است؟

۲-رابطه برنامه های ماهواره با تغییرات فرهنگی چگونه است؟

٣-استفاده از ماهواره تا چه حد در تغيير فرهنگ پوشش و رفتار زنان مؤثر بوده است؟